

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

**Andreæ Vallensis Vvlgo Del Vavlx Andanensis, I. V. D. Et
In Alma Academia Lovaniensi SS. Canonum Professoris
Ordinarii, Paratitla Ivris Canonici Sive Decretalivm D.
Gregorii Papæ IX. Svmmaria Ac ...**

Delvaux, André

Coloniæ Agrippinæ, 1686

3. De rescindenda venditione.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-62177](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-62177)

§. II.

Quæ res vendi possint, & ad quid
teneatur uterque contra-
hentium.

1. *Vendi possunt res etiam alienæ.*

2. *Quæ in conditionem usucapiendi transfertur venditor.*

3. *Teneatur quo de evictione regulariter.*

Quarumlibet autem rerum, quas habere, possidere, quasi possidere, aut persequi possunt, rectè sit venditio, modò eas vel natura, vel jus gentium, vel mores civitatis commercio hominum non excluderint, *l. Si in emptione 24. §. omnium D. eod.* vel nisi aliunde, sive iure, sive statuto, vendi prohibeantur. Ideoque nihil interest, an res sit mobilis, an immobilis, an corporalis, an verò incorporalis, veluti hereditas, servitus, obligatio, actio, & similes, *l. 3. Et ibi Glos. in V. corporalia D. De acquir. rerum dominio*, an item sit propria, vel aliena. Neque enim qui vendidit necesse habet rem facere emptoris propriam, seu transfere in eum rei dominium: sed satis est, quod faciat emptor rem licere habere, *l. Si ita distrabatur 25. D. de contrahend. empt.* Emptor vero solvendo rei pretium, dominium illius transfert in accipientem. Nec agere perfecta emptione potest exempto ad versus venditorem, ut rem tradat, nisi pretium conventum integrum offerat, *l. Iulianus 13 §. Offerre D. de act. empti.*

2. Si tamen venditor sit rei dominus, tradendo rem, transfert in emptorem ejusdem dominium, quia traditionibus ex justa causa factis rerum dominia transferuntur, *§. per traditionem 40. instit. de rerum divis.* Si autem rem vendiderit alienam, tradendo non nisi usucapiendi conditionem transfert, id est solum facit, ut emptor eam rem legitimo tempore possit præscribere.

3. Teneaturque hoc casu venditor emptori de evictione *d. I. Iulianus*, id est si contingat currente tempore præscriptionis rem à domino evinci & avocari ab emptore, teneatur ei venditor quanti interest, ipsius rem evictam non fuisse. Idque sive sciverit venditor esse alienam, sive ignoraverit: ignorantia enim hic non excusat venditorem, quia in culpa est, quod alienam rem vendiderit, cum scire unusquisque

teneatur conditionem rei, quam vendit *l. Quisquis Cod. de rescind. vendit.* alioquin si uterque sciverit esse alienam, ex neutra parte contrahitur obligatio, *d. l. Si in emptione §. Item si emptor.* Si vero emptor solus sciverit, non teneatur ei venditor, nisi de evictione convenerit, *l. Si fundum 27. C. de evictionibus.* Imputate enim sibi debet, quod sciens rem emerit alienam. Alios casus, quibus venditor non teneatur de evictione, enumerat Pontifex in *c. ult. hoc tit.*

Primus est, si emptor in ius vocatus non denuntiaverit venditori, sibi litem motam esse: potuisset enim venditor, facta sibi denuntiatione, emptori in iudicio adfuisse, & defendere rem cum emptore, ne vinceretur. Secundus, si denuntiaverit quidem, sed emptor: ex propria contumacia condemnatur. Tertius si per injuriam iudicis condemnatur emptor, quibus casibus nulla intervenit culpa venditoris, quam præstare teneatur.

§. III.

De rescindenda venditione.

1. *Lesus ultra dimidium justæ pretii quæ dicitur.*
2. *Venditor vel emptor lesus ultra dimidium ad quid teneatur.*
3. *Quatenus contrahentibus alteri aliorum circumvenire liceat.*

Aliquando vero recedi potest ab emptione-venditione perfecta, rescisso contractu propter læsionem ultra dimidium justæ pretii. Nam licet emptio-venditio taliter contracta valeat ipso jure, tamen potest deceptus petere eam rescindi, sive is venditor, sive emptor fuerit, ut habet verior sententia. Verius quoque est, cum emptorem tum venditorem dici deceptum ultra dimidium justæ pretii, quando non accepit dimidium ejus, quod dedit: v. g. emptor dicatur deceptus ultra dimidium, si rem, valentem decem, emerit viginti uno; venditor vero, si rem, valentem decem, vendiderit tantum quatuor: si quidem neuter his casibus accepit dimidium ejus, quod dedit. Unde facile refellitur opinio volentium emptorem dici ultra dimidium deceptum, si rem, valentem decem, emerit sedecim: nec enim potest dici tum deceptus ultra dimidium ejus, quod dedit, cum plus quam

P p

dimi

dimidium illius acceperit. Igitur in aestimatione laesionis ultra dimidium spectari debet non solum pretium, ut voluit, sed & res ipsa, eaque conferenda cum pretio dato: nam hac consideratione patet emptorem, qui pro re, valente decem, dedit viginti unum, esse deceptum ultra dimidium, quia non accepit dimidium eius, quod dedit; quamvis tum etiam dici possit deceptus ultra duplum, si solum pretium spectetur.

2. Attamen praecise agi non potest ad rescindendam venditionem ex capite laesionis ultra dimidium, sed emptor deceptus potest vel rescissa venditione rem restituere, repetito pretio, vel, manente venditione, repetere partem pretii, quam ultra dimidium solvit. Similiter si venditor deceptus sit, in electione & arbitrio est emptoris, vel supplere, quod iusto pretio deest, vel rem restituere, *cap. Cum dilecti versio quia vero h. s.*

3. Porro tamen si ob laesionem infra dimidium iusti pretii lex, ut dixi, non rescindat venditionem, sed talem laesionem toleret: tamen non ideo licet alterum contrahentium usque ad dimidium iusti pretii circumvenire, sed iusto pretio res vendi & emi debet. Nec obstat *l. In causa 16. D. De minor.* quia quod ibi dicitur, licere contrahentibus naturaliter se circumvenire, intelligi debet infra latitudinem iusti pretii, quod est vel summum, vel medium, vel infimum. Neque enim licet vel plus vendere, vel minoris emere, quam valeat, ne quidem infra dimidium iusti pretii. Ideoque qui vel plus vendit, quam res summo pretio valeat, vel minoris emerit, quam valeat infra infimum pretium, peccat procul dubio, & tenetur ad restitutionem. *D. Th. 2. q. 77. art. 1.* Unde & *Pont. inc. 1. hoc tit.* vetat, ne quis carius vendat transeuntibus, quam aliis. Verum neque lex, neque etiam Canon, rescindit emptionem, licet supra summum pretium, res vendita sit, dummodo non ultra dimidium iusti pretii.

§. IV.

Quae res vendi non possint.

1. *Vendi non possint res spirituales, sacra, publicae, &c.*
2. *Res item dotales regulariter,*

3. *Duplex ex hoc contractu actio nascitur, empti, & venditi.*

1. **P**orro cum ante dixerim, quamlibet rem vendi posse, nisi vel natura, vel ius gentium, vel mores civitatis eas commercio hominum exemerint, paucis hic quoque proponendum, quoniam sint eiusmodi res. In primis itaque res, quae non est, nec futura spectatur, servus, vel equus mortuus, vendi non potest. Secundò, Res spirituales, ut iurisdictionis Episcopalis, beneficia, ordines Ecclesiastici. Tertiò, Res sacrae, religiose, sanctae, ut vasa sacra, vestes, alaria, reliquiae Sanctorum. IV. Homo liber V. Publicis usibus destinata, seu res universitatis, ut forum publicum, via publica, basilica: a privatis scilicet hominibus; alioquin talia vendi ab universitate ipsa possunt. VI. Res dotales, vel donatae propter nuptias licet uxor consentiat. Exceptis certis casibus: uti in *e. Pervenit hoc tit.* veluti si pretio aestimata sit dos, & maritus, alia bona habeat, si vendat dotem ex causa necessaria, non voluntaria; si convectat in utilitatem uxoris, vel si uxor consentiat, iurjurando adhibito, si per se, si per procuratorem, cui ad hoc dederit speciale mandatum, *c. ult. de procurat. in 6.* aut maritus ad divisionem fundi dotalis provocetur à socio, qui habeat sibi fundum communem. VII. Litigiosa res, vel restitutioni obnoxia. VIII. Venena, nisi alterius materiae adjectione possint fieri salubria, *l. Quod saepe 35. §. veneni D. hoc tit. IX.* Non licet iudici iudicium justum vendere, vel testi testimonium. Advocato tamen permittitur est vendere patrocinium justum, & iuriconsulto consilium justum. *can. Non licet xi. qu. 3.* & sic de similibus, quae brevitate causa omitto.

3. Denique ex hoc contractu duae oriuntur actiones: una dicta ex empto, quae datur emptori contra venditorem, ad petendam rem venditam: altera dicta ex vendito, quae datur venditori contra emptorem, ad petendum pretium; de quibus in *Tit.*

D. De actionib. empti & venditi.